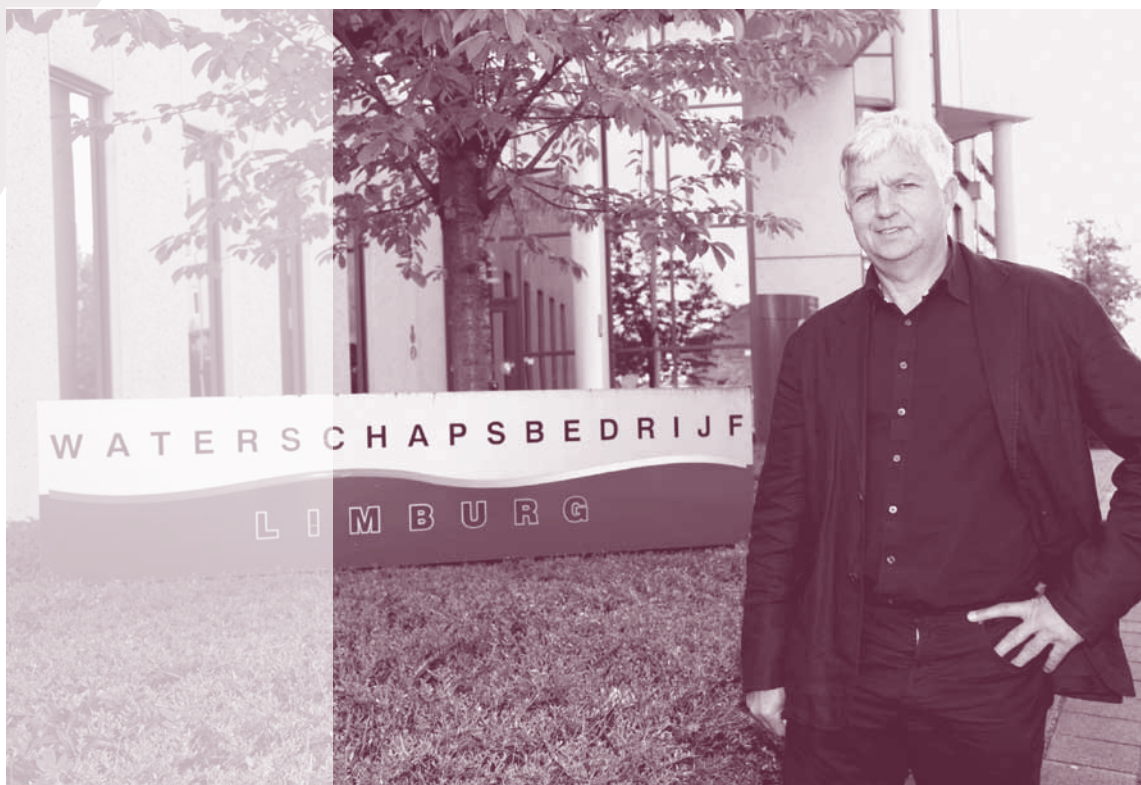

Legitiem traceert in Venlo adressen van arbeidsmigranten

Veldwerk in het donker

Joop Arts

Toeristen betalen toeristenbelasting. Maar hoe zit het dan met buitenlandse werknemers die tijdelijk ergens werken? Zoals zoveel andere gemeenten vindt Venlo dat ook het verblijf van deze mensen belastingplichtig is. Omdat ook zij van gemeentelijke voorzieningen gebruik maken. Probleem: waar verblijven deze arbeidsmigranten? Legitiem werd ingehuurd de verblijfsadressen te inventariseren.

De controleurs wisten ongeveer 500 arbeidsmigranten te traceren. Een deel daarvan kan direct in de toeristenbelasting worden betrokken. Om hoeveel mensen het exact gaat, is pas te bepalen als de bevindingen van

Legitiem zijn vergeleken met informatie in gemeentelijke registraties, en zijn gecheckt bij werkgevers en uitzendbureaus die buitenlanders naar Nederland halen. Dat werk behoorde niet tot de opdracht van Legitiem. Wanneer alle gegevensbronnen zijn gecheckt,

'Een project bekeken'

In elke nieuwsbrief wordt een project centraal gezet en komen de betrokkenen aan het woord. Deze keer berichten wij over het traceren van verblijfsadressen van arbeidsmigranten in de gemeente Venlo.

Pieter van der Poel

Vervolg van pag. 1

is het niet ondenkbaar dat het exacte aantal 'toeristen' in Venlo hoger ligt.

Joop Arts, als medewerker van het Waterschapsbedrijf Limburg, een samenwerkingsverband op het gebied van de heffing en invordering van belastingen, verantwoordelijk voor contacten met de gemeente Venlo, spreekt daarom van een 'halfproduct'. "Er zijn meer nasporingen nodig om mensen een aanslag te kunnen sturen voor de toeristenbelasting. Daarom is het woord nu weer aan de gemeente. Gaan ze dat vervolgonderzoek zelf doen, of wordt daar ook weer een andere partij voor ingehuurd, Legitiem bijvoorbeeld?"

'Dan voel je dat je besodemieterd wordt'

Frans en Johan zijn twee van de controleurs die namens Legitiem onderzoek deden in Venlo. Laat op de avond, diep in de nacht, vroeg in de ochtend, maar soms ook gewoon overdag stonden ze op een boerenerf, in kassen, aan de deur van bedrijven, bij dichtgespijkerde woningen of op het parkeerterrein van een flatgebouw. De aanleiding was in alle gevallen hetzelfde: de aanwezigheid van een auto met een kenteken van een Oost-Europees land.

Frans en Johan hebben schik in hun werk. Het doet ze denken aan de tijd dat ze in binnen- en buitenland werkzaam waren bij de politie, de IND (Immigratie- en Naturalisatiedienst) en de Koninklijke Marechaussee. Frans: "We werken al wat langer voor Legitiem, maar dit was voor ons de eerste keer dat de controles gingen richting recherchewerk. Gezien onze achtergrond ligt ons dat natuurlijk wel."

Gevraagd naar een praktijkvoorbeeld, vertelt Frans over een bezoekje aan een geblindeerd bedrijfspand in Venlo. "We bellen aan, maar er wordt niet opengedaan. Vervolgens loopt Johan naar de zijkant van het pand en daar ziet hij een heleboel was aan een lijn hangen, waaronder behoorlijk wat damesondergoed in verschillende maten. Op dat moment gaat de deur toch open. Ik stel me voor aan de man in de deuropening en vraag van wie al dat wasgoed is. Dat was zogenaamd allemaal van hem. Dan voel je dat je besodemieterd wordt. Uiteraard hebben we van die situatie bij dat bedrijf melding gemaakt in onze rapportage. Deze man is duidelijk nog niet klaar met de gemeente Venlo."

Bedrijfsvoering van Venlo, nog even schuldig blijven. "Voor ons is dit ook nieuw. Legitiem heeft haar bevindingen per adres vastgelegd in een rapport, dat we eind september ontvingen. We gaan rustig bekijken hoe we verdergaan. Zeker is wel dát er een vervolg komt. Net als 'echte' toeristen zullen arbeidsmigranten in Venlo toeristenbelasting moeten gaan betalen als ze hier tijdelijk verblijven."

Legitiem heeft de boekencontroles van de campings en de resultaten van het veldonderzoek gebundeld in een uitgebreid rapport. Over het werk dat is gedaan is Pieter van der Poel van de gemeente Venlo tevreden.

"We hebben Legitiem niet voor niets gevraagd. Ze hebben in het verleden ook andere controles voor ons gedaan en iedere keer weer laten ze zien dat ze hun vak verstaan. Dat geldt ook in dit geval. De boekenonderzoeken bij campings zijn gedegen uitgevoerd en voor de zoektochten in het veld zijn ervaren mensen ingezet. Niets dan lof daarvoor, al valt het resultaat van het onderzoek naar de verblijfsadressen van arbeidsmigranten mij in eerste instantie tegen. 500 arbeidsmigranten gaat ons niet de begrote 100.000 euro aan belastinginkomsten opleveren. Vooral nog gaan we uit van 50.000 euro."

Ook Joop Arts is overtuigd van de kwaliteit van het werk van Legitiem. "De mensen die zijn ingezet hadden in veel gevallen zelfs een achtergrond in het researchewerk. Dan neem je je opdracht serieus lijkt me. Van mensen met wie ze in het veld contact hebben gehad heb ik ook begrepen dat ze zich niet met een kluitje in het riet lieten sturen. Ze bleven doorvragen om zoveel mogelijk informatie boven tafel te krijgen. Ik denk ook zeker dat Venlo de volgende stap moet en gaat zetten. Uiteindelijk zullen de baten een stuk hoger zijn dan de kosten."

Hoe maak je een verordening 'Polen-proof'?

Het zijn tijden waarin veel gemeenten zoeken naar mogelijkheden om de inkomstenstroom te vergroten. Het beter benutten van de toeristenbelastingheffing is zo'n mogelijkheid. Dat kan door ook de mensen aan te slaan die niet recreatief maar zakelijk in de gemeente verblijven. Daarvoor moet echter wel de verordening worden aangepast. Het zogenaamde 'Polen-proof' maken.

Edwin Borghols, fiscaaladviseur bij Van den Bosch & partners, een bedrijf waar Legitiem veel mee samenwerkt, heeft zich in de materie verdiept. In de meeste gevallen zijn volgens hem minstens twee aanpassingen noodzakelijk. "Om te beginnen moeten in de nieuwe situatie alle verblijven en onderkomens belast kunnen worden. Nu beperkt zich dat meestal tot hotels, pensions, campings en vakantiehuizen. Wij lossen dat op door onderkomens niet meer expliciet te benoemen, waardoor automatisch alle onderkomens onder de verordening vallen."

"De tweede verandering betreft de omschrijving 'voor recreatief gebruik', die in de meeste verordeningen staat. De doelgroep waar we het hier over hebben bestaat veelal uit buitenlanders die voor werk in ons land zijn en niet voor vakantie. Die definitie 'recreatief gebruik' moet dus uit de verordening worden gehaald", aldus Edwin Borghols, die het ook belangrijk vindt om te bezien of de categorie buitenlandse werknemers onder de forfaitaire berekening van de toeristenbelasting moet vallen.

Edwin Borghols wijst erop dat met deze aanpassingen niet gelijk alle obstakels zijn weggenomen. Bij de uitvoering lopen gemeenten bijvoorbeeld aan tegen de vraag: wie biedt de gelegenheid tot verblijf? Bij de toeristenbelasting is dat van belang.

Edwin Borghols: "Een ander probleem is dat er vaak speciale pro-uitzendbureaus tussen zitten. Die maken afspraken over een lager salaris in ruil voor gratis verblijf. Onze ervaring is dat het lastig is daar een vinger achter te krijgen, maar niet onmogelijk. Zeker is dat het zonder aanpassing van de verordening in ieder geval niet lukt deze categorie te belasten, dus dat is altijd de eerste stap."

In minder dan drie maanden tijd 75.000 adressen gecontroleerd voor hondenbelasting

Legitiem raast door Den Haag

In Den Haag controleerde Legitiem van half maart tot eind mei op hondenbezit. Bij 75.000 adressen, ongeveer eenderde deel van het totaal aantal huishoudens in de stad, werd aangebeld. Ruim 2.000 'nieuwe' honden werden opgespoord. Jacqueline Krassenburg, procesmanager Heffing van de gemeente Den Haag, vertelt over het hoe en waarom van de controle.

Irene Nederpelt, Dick Schenk en Jolanda Ekren

opzichte van de hondenbezitters die wel belasting betalen niet kunt maken jarenlang niet te controleren."

Dat de keuze voor de controle op Legitiem viel had niet alleen te maken met de prijs, benadrukt de

Wanneer er voor het laatst zo'n uitgebreide controle is geweest op de hondenbelasting, kan Jacqueline Krassenburg zich niet eens meer herinneren. "Lang geleden in ieder geval." De afgelopen jaren had de gemeente wel een eigen controleur in dienst, die regelmatig niet aangegeven honden opspoorde, maar vanwege die beperkte mankracht was het effect niet groot. Het pensioen van de controleur, eind vorig jaar, zette de verantwoordelijke mensen bij de gemeente aan het denken.

Jacqueline Krassenburg: "Het aantal geregistreerde honden liep langzaam terug en dat leek ons niet logisch. Ondanks de bezuinigingen waar ook wij mee hebben te maken, hebben we ons daarom sterk gemaakt voor een externe controle. Natuurlijk vanwege de belastingopbrengst. Er zijn nu al meer dan 2.000 honden aan het bestand toegevoegd, bij een belastingplicht van ruim 110 euro per hond per jaar. Maar ook omdat je het ten

Foto: Dreamstime

verantwoordelijke manager. "Ze kwamen heel professioneel over en de werkwijze werd duidelijk uitgelegd. Achteraf kan ik alleen maar zeggen dat ze hun woorden hebben waargemaakt. We hadden budget voor de controle van eenderde deel van de stad en op advies van Legitiem hebben we er niet voor gekozen enkele wijken te controleren, maar straten kriskras verspreid door de stad. Het effect zou dan groter zijn omdat mensen overal controleurs zien lopen. Of dat effect er werkelijk is valt niet direct te bewijzen, maar wij vonden het iets zeggen over Legitiem."

Ook de groep controleurs sprak Jacqueline Krassenburg aan. "Wat oudere mensen met levenservaring en niet van die opgeschoten knullen. Voor controles aan de deur komt dat beter over. Dat is ook gebleken, want we hebben nauwelijks klachten gehad. Een paar telefoontjes maar van mensen die het ondanks legitimatiebewijzen van ons en van Legitiem niet vertrouwden. Eén van de controleurs hebben we nog geïnterviewd voor een intern magazine van de gemeente. Ook dat geeft aan dat de verhoudingen goed waren."

Met ruim 2.000 honden overtrof het resultaat van de controle de verwachtingen. Uitgegaan was van 'minimaal 1.500' honden. In totaal staan nu 14.000 honden geregistreerd in Den Haag op een totaal aantal huishoudens van iets meer dan 200.000.

Eén op de veertien à vijftien huishoudens die een hond heeft. Dat lijkt niet veel, maar Jacqueline Krassenburg vermoedt op grond van haar ervaring met het Haagse bestand, dat die verhouding in de buurt van de werkelijkheid komt. "In stedelijk gebied is naar verhouding minder hondenbezit dan op het platteland. Om de simpele reden dat er meer hoogbouw is en de uitlaatmogelijkheden beperkter zijn."

De afhandeling van de controle nam nauwelijks tijd in beslag. Omdat de controleurs werken met handcomputers zijn hun acti-

viteiten rechtstreeks online te volgen door de opdrachtgever. De verwerking kan direct plaatsvinden en daarmee is er geen tijdrovend afrondingstraject.

De enige vraag die resteert is wanneer de andere 125.000 adressen worden gecontroleerd.

Jacqueline Kassenburg: "Daar valt geen zinnig woord over te zeggen. Wij als afdeling Heffing zouden het wel willen, maar die beslissing is in deze tijd van bezuinigingen niet aan ons."

'Er is keihard gewerkt'

"Den Haag? De controle van de hondenbelasting? Ja, dat was een leuke klus. Met twaalf man hebben we in minder dan drie maanden tijd 75.000 adressen gecontroleerd. Het was keihard werken, maar het is heel goed gegaan. Die mannen bellen mij nog steeds. Wanneer ik weer zo'n uitdagende klus heb."

Dick Schenk trad namens Legitiem op als coördinator van de hondenbelastingcontrole in Den Haag. Hij onderhield de contacten met de gemeente en de controleurs, en van beide kanten kreeg hij complimenten. Leuk om te horen, maar Dick blijft bescheiden. "Ik heb gewoon mijn werk gedaan. Als Jacqueline Krassenburg van de gemeente belde was ik gelijk bij de les. De klant is bij mij nog steeds koning. En met de controleurs was de verstandhouding inderdaad ook heel goed. Allemaal gemotiveerde kerels. Dat is lekker werken."

Legitiem mobiliseerde zoals gewoonlijk voor de opdracht van de gemeente Den Haag mensen uit de 55+ pool van het zusterbedrijf Jobrent, die woonachtig zijn in of in de omgeving van de residentie.

Dick Schenk: "Als mensen uit het hele land weken achter

elkaar iedere dag hierheen moeten komen, is dat niet te betalen. Hetzelfde geldt voor het onderbrengen in hotels. Daarom zijn we blij dat we konden beschikken over voldoende mensen uit deze regio."

Na een start- en instructiebijeenkomst in het gemeentehuis van Den Haag gingen de controleurs met handcomputers de straat op. Het gebruik van het apparaat leverde nauwelijks problemen op (hoewel in sommige delen van de stad de verbinding niet optimaal was) en van meet af aan zat de snelheid er goed in.

Dick Schenk: "75.000 adressen is veel, maar op zich hebben we zo'n grote klus wel vaker gedaan. De moeilijkheid zat veel meer in het feit dat de gemeente de controle op 31 mei helemaal afgerond wilde hebben. De tijdsdruk was groot en daarom hebben we ook vaak op zaterdag gewerkt. Het is allemaal gelukt en dat zorgt bij iedereen voor een goed gevoel."

Incidenten waren er niet, op een scheldpartij na.

Dick Schenk: "Een controleur werd op Bevrijdingsdag uitgescholden voor NSB'er. Dat is natuurlijk niet leuk. Hij belde me en ik heb hem gelukkig gerust kunnen stellen. Daarna is hij weer zonder problemen aan het werk gegaan. Eén akkevietje op 75.000 adressen, ach..."

In de gemeente Roermond voert Legitiem jaarlijks bij een door de gemeente geselecteerd aantal recreatiebedrijven een controle uit op de toeristenbelasting. Een geruisloos en gestroomlijnd proces volgens Fred Thissen, beleidsmedewerker WOZ-heffingen in Roermond.

Legitiem adviseert belastingplichtigen in Roermond hoe het beter kan

'Meeste exploitanten zijn blij met controle'

Ieder jaar zo tegen de zomer pakt Fred Thissen de telefoon en belt hij met Legitiem. Of de controle op de toeristenbelasting weer kan worden ingepland. In de dagen en weken daarna worden de namen en adressen van de te controleren exploitanten doorgegeven, en Legitiem gaat aan de slag.

"Zo gaat het inderdaad al jaren. Eens in de zoveel tijd checken we wel of de prijs nog marktconform is, maar dat is altijd dik in orde. Op de kwaliteit van het werk van Legitiem valt ook niks aan te merken, dus zetten we de samenwerking ieder jaar met veel plezier voort."

Toerisme is voor de gemeente Roermond een belangrijke economische pijler. Met name de Maasplassen, het grootste aaneengesloten watersportgebied van Nederland, mogen zich in een grote belangstelling van watersporters verheugen. Jachthavens, campings en hotels profiteren daarvan mee en die bedrijven, een kleine veertig in getal, zijn toeristenbelastingplichtig.

Fred Thissen: "Over de toeristenbelasting is hier geen discussie. Mede waarschijnlijk omdat de opbrengst volledig aan de sector ten goede komt. Alleen bij hoge uitzondering spreek ik wel eens een exploitant die het niet eens is met de heffing. Met de controle zijn de meesten zelfs blij. Enerzijds omdat ze vinden dat het eerlijk moet gebeuren, anderzijds omdat Legitiem ook advies geeft over hoe de administratie en aangifte beter en makkelijker kunnen worden gedaan."

Bij het bepalen van de exploitanten die een bezoekje van Legitiem mogen verwachten, kijkt de Roermondse ambtenaar ook naar bedrijven met afwijkende aangiften. "Een opvallende terugloop bijvoorbeeld, of bedrijven die in andere handen zijn overgegaan. Legitiem gaat daar dan kijken en meestal gaat het om kleine

dingen. Tegelijk krijgen de bedrijven advies hoe ze hun aangifte beter kunnen doen. In veel gevallen houdt dat in dat het voor ons ook makkelijker is te verwerken. Zo snijdt het mes aan twee kanten."

Uit de rapportage van dit jaar blijkt dat één recreatiebedrijf opnieuw aangifte moet doen voor de definitieve aanslag kan worden opgelegd.

Fred Thissen: "Het gaat niet om een verschrikkelijke afwijking, maar de aangifte was onvolledig. Met de aanwijzingen van Legitiem komt er nu een nieuwe en dan zal het ongetwijfeld goed zijn."

Het vertrouwen dat Fred Thissen uitstraalt als het om Legitiem gaat, is groot. Gevraagd naar het waarom wijst hij op de deskundigheid van de controleurs en de manier waarop controles worden aangepakt. "Ik ben een keer mee geweest om te kijken hoe het gaat. Eigenlijk heel ontspannen en informeel. Een gesprekje over het bedrijf en de sector en dan de boekencontrole gecombineerd met aanwijzingen hoe het beter kan. Het was gewoon een plezierig onderhoud en wat ik ervan begrijp gaat het bijna altijd zo."

Enno Soeren is
Sectormanager
Publiekszaken bij de
gemeente Maastricht.
Een 40-jarige
Maastrichtenaar die zeer
begaan is met de ontwik-
kelingen binnen het
belastingvak en daar op
deze pagina over vertelt.

De eigen verantwoordelijkheid, een lastig punt

In hoeverre durf je het als gemeente aan je eigen belastingadministratie door te lichten? Die vraag moest ik mijzelf onlangs stellen. Hier in Maastricht laten we regelmatig veldcontroles uitvoeren, maar daar schuilt weinig gevaar in. Immers, als blijkt dat er belastingplichten zijn die nog geen belasting betalen, krijgen ze gewoon zelf de schuld. Ze hadden aangifte moeten doen en dat zijn ze 'vergeten'.

Ergens vinden we het blijkbaar belangrijk om iemand de schuld te kunnen geven. We zoeken een verklaring voor de aangetroffen situatie, bijvoorbeeld als bestuurders vragen hoe het zover heeft kunnen komen. Dan is het prettig een verklaring te kunnen geven die buiten onze eigen verantwoordelijkheid valt.

Maar nu ga ik een stapje verder. Hoe ga je om met een onderzoek waaruit mogelijk minder leuke feiten naar voren komen? Feiten die ontegenzeggelijk binnen je eigen verantwoordelijkheid vallen? Doe je vrijwillig aan zo'n onderzoek mee?

Starreveld, de grondlegger van de administratieve organisatie, leerde ons twee belangrijke begrippen: juistheid en volledigheid. Voor opbrengsten moet de administratieve organisatie zodanig zijn ingericht dat de volledigheid gegarandeerd is.

Met die wijsheid in het achterhoofd zijn dus niet alleen veldcontroles belangrijk, maar ook controles op de eigen interne processen. Zijn die processen wel op orde? Weet je eigenlijk wat er in de belastingapplicatie gebeurt als je een bezwaarschrift fiatteert, stopcodes gebruikt of vrijstellingen verwerkt? Omdat iedere gemeente autonome keuzes maakt, zijn de applicaties flexibel in te richten. Dat gegeven onderstreept het belang van functioneel beheer en kennis van wat er in de applicatie gebeurt.

Dan zijn we waar ik naartoe wil. Op dit punt namelijk zie ik een verschuiving in de aandacht van het management. Waar vroeger juridische kennis belangrijk was (want de belasting moest juist worden opgelegd), daar gaat het tegenwoordig meer en meer over het management van de processen eromheen.

Een voorbeeld. Bij ons in Maastricht heeft de afdeling Belastingen vorig jaar het ISO-certificaat gehaald. Iets wat je steeds meer ziet. Een onderzoek naar het juiste gebruik van de applicatie (en daarmee naar het bedrag aan gemiste inkomsten door het mogelijk onjuiste

gebruik daarvan), zou in mijn ogen een logisch gevolg daarop zijn geweest. Maar dat onderzoek is er niet geweest. Het wordt aan mijn verantwoordelijkheid als hoofd van de afdeling overgelaten of wij de applicatie op een juiste manier gebruiken. In feite zou het mij rechtstreeks aangerekend kunnen worden als uit onderzoek blijkt dat we een bedrag hebben gemist.

De uitleg van het bestuur in dit soort kwesties is vrijwel altijd dat het gemiste bedrag nog wel is op te leggen. Een typisch bestuurlijke oplossing. De kool en de geit worden gespaard en we gaan over tot de orde van de dag.

In Maastricht hebben we de stap die bijna nooit wordt ondernomen, onlangs wel gezet. De firma Collect heeft een audit gedaan en daaruit is naar voren gekomen dat nog zeker voor 250.000 euro aan achterstallige heffingen kan worden opgelegd. Afgezien van of dat veel is (in absolute termen natuurlijk wel, maar op het totaal van onze inkomsten - ongeveer 50 miljoen - gaat het om niet meer dan 0,5%), zou iedereen zichzelf de vraag moeten stellen of hij zijn hand in het vuur durft te steken voor 100% volledigheid van de eigen afdeling. Ik vrees dat er niet veel mensen volmondig met ja durven te antwoorden.

Tot slot. Het gaat er ook om welke insteek het bestuur kiest bij de resultaten van zo'n onderzoek. Wordt het hoofd Belastingen er op afgerekend dat er blijkbaar onvolledig wordt geheven? Of vindt het bestuur het juist te prijzen dat op een transparante manier wordt geprobeerd inzichtelijk te krijgen hoe afzonderlijke afdelingen en mensen met hun eigen verantwoordelijkheid omgaan? Ik geef geen waardeoordeel, maar zeg alleen dat ik voorstander ben van een lerende organisatie. En dat heeft niet alleen met eigenbelang te maken.

Reageren?
Enno.Soeren@maastricht.nl

Naschrift.

Vanwege het aanvaarden van de functie van directeur ICT bij de gemeente Maastricht (waarmee gefeliciteerd!), is dit de laatste column van Enno Soeren. Wij danken hem voor de informatieve en lezenswaardige bijdragen die hij de afgelopen jaren voor deze nieuwsbrief heeft geschreven.

Alles tegelijk in de Utrechtse Heuvelrug

Nu de budgetten steeds krappere worden en het beschikbare geld nog altijd maar één keer kan worden uitgegeven, kijken veel gemeenten of activiteiten kunnen worden gecombineerd. Zo ging het ook in Utrechtse Heuvelrug, waar twee andere afdelingen aansloten toen bekend werd dat Legitiem was benaderd voor de inventarisatie van recreatieobjecten in het kader van de forensenbelasting. Met als gevolg dat de controleurs van flink aan de bak moesten om de informatie compleet te krijgen.

Grietzen Siedsma en Sander de Wildt

Voor een goed begrip gaan we terug naar 26 april 2005, de dag dat in de Tweede Kamer de 'motie Veenendaal' werd aangenomen. In de motie werd de regering verzocht ervoor te zorgen dat in gemeenten die niet helder en consequent zijn geweest in hun handhavingbeleid, bewoners die permanent in een recreatiewoning willen wonen (en dat voor 31 oktober 2003 ook al deden) een persoonsgebonden gedoogbeschikking krijgen.

Vorig jaar kwam er een aanvulling op de motie van de toenmalige minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Tineke Huizinga. Gemeenten die niet voor 1 januari 2010 definitief duidelijkheid scheppen richting bewoners van een recreatiewoning, hebben geen recht van spreken meer en kunnen geen grenzen meer stellen aan permanente bewoning.

Die melding deed de alarmbellen in Utrechtse Heuvelrug rinkelen. Sinds het ontstaan van de fusiegemeente in 2006 was het toezicht op permanente bewoning nooit serieus opgepakt, erkent Grietzen Siedsma, clustercoördinator Toezicht en Handhaving.

"Bij een fusie zijn er zoveel dingen die op je af komen en dan moet je keuzes maken. Bovendien was het dossier 'permanente bewoning recreatiewoningen' (PBW) erg onoverzichtelijk. Van de gemeenten die zijn opgegaan in Utrechtse Heuvelrug had de ene gemeente zich al wel verdiept in permanente bewoning, de ander een beetje en een derde helemaal niet. Toen opeens die datum van 1 januari

2010 op tafel lag, moesten we wel snel tot actie overgaan." "Wat ook meespeelde", voegt Siedsma toe, "is dat rond die tijd de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling een nota Recreatie openbaar maakte. Die raakte rechtstreeks aan de permanente bewoning van recreatiewoningen."

In november 2009 kreeg Legitiem opdracht om vóór 28 december van dat jaar uit te zoeken op welke recreatieparken en in welke huisjes en stacaravans mensen permanent woonden. Een onderzoek dat tot verrassende resultaten leidde. Tal van huisjes en zelfs de aanwezigheid van complete recreatieterreinen bleken bij de gemeente niet bekend.

Grietzen Siedsma: "Dat klopt en dat maakt dat het resultaat heel bevredigend is. We hebben nu pas een goed inzicht. Er zijn behoor-

lijk veel mensen getraceerd die zonder toestemming ergens permanent wonen. Die zijn allemaal aangeschreven en we zijn nu bezig met het uitvoeren van de wettelijke handhavingrichtlijnen ten aanzien van de beëindiging van permanente bewoning van recreatiewoningen.”

Bij de voorbereidingen op de controles op de recreatieparken werden ook Sander de Wildt en Xandra Kool betrokken. De Wildt gaat bij Utrechtse Heuvelrug over de forensenbelasting en de WOZ, Kool als projectleider over de nieuwe BAG, de wet Basisregistraties Adressen en Gebouwen.

Sander de Wildt: “We kennen Legitiem. In 2008 hebben ze een inventarisatie gemaakt van een groot deel van de recreatierterreinen in de gemeente. Toen in het kader van toeristenbelasting. Het onderzoek dat ze nu hebben gedaan ligt in het verlengde daarvan. Met dit verschil dat het nu veel omvangrijker is, ook omdat het om een combinatie van onderzoeken gaat. Voor de WOZ is alle bebouwing nauwgezet geïnventariseerd en ingetekend. In goed overleg met de recreatieondernemers, die we via de bestaande klankbordgroep voortdurend op de hoogte hebben gehouden.”

Een vierde item dat door Legitiem werd meegenomen, was de BAG-registratie.

Xandra Kool: “Als projectteam dat alles rond de BAG in kaart probeert te brengen, kregen we min of meer toevallig mee dat Legitiem op het punt stond de recreatierterreinen te inventariseren in verband met de WOZ en de forensenbelasting. Op de valreep zijn we aangehaakt en hebben we meegelift. Heel veel extra werk was dat trouwens niet voor Legitiem. De meeste dingen die voor ons van belang zijn moesten ze toch al uitzoeken.”

Voor de overdracht naar de gemeentelijke systemen schakelde Legitiem zusterbedrijf Geocare in. Naast de GIS-informatie kreeg Xandra Kool een tool (de webapplicatie die ook voor de forensenbelasting wordt gebruikt) met alle gegevens. “Precies de informatie die we voor het opbouwen van een deugdelijke BAG-registratie nodig hebben.”

De tevredenheid van Xandra Kool over het uiteindelijke resultaat, wordt gedeeld door Grietzen Siedsma en Sander de Wildt.

Siedsma: “Ik ben zeer tevreden. Ik heb de informatie die ik wilde hebben gekregen en ook op de manier waarop het is gegaan valt niets aan te merken. Legitiem heeft zich heel flexibel opgesteld. Het is ook gewoon prettig om te weten dat we de zaak nu op orde hebben en kunnen gaan handhaven. Ik zie de inventarisatie als een nulmeting, waarmee we de komende jaren verder kunnen.”

Welwillende medewerking recreatieondernemers

Legitiem kreeg het in de gemeente Utrechtse Heuvelrug voor elkaar om op drie totaal verschillende beleidsterreinen met uiteenlopende belangen het overzicht te bewaren en precies die informatie te verzamelen die de verschillende beleidsmakers nodig hadden. Dat was alleen mogelijk dankzij de welwillende medewerking van de betrokken recreatieondernemers.

Volgens Gerd-Jan Korte van RECRON, de branchevereniging die de belangen van recreatieondernemers behartigt, was het niet zo moeilijk zijn leden op één lijn te krijgen. “Recreatieondernemers zitten niet op dit soort controles en onderzoeken te wachten. Nu niet en nooit niet. Maar ze zien wel in dat het af en toe noodzakelijk is en dan juichen ze het alleen maar toe als dingen worden gecombineerd. Het is ook heel verstandig om de controles uit te besteden aan een specialist als Legitiem. Die doen het netjes en hebben verstand van zaken. Dat bevordert de samenwerking.”

De klankbordgroep die op initiatief van Legitiem en wethouder Panboer vorig jaar al werd geformeerd (toen vanwege een onderzoek in het kader van de toeristenbelasting), functioneerde ook bij het recente onderzoeken naar de stand van zaken met betrekking tot de permanente bewoning en forensenbelasting uitstekend. In goed overleg werden nut en noodzaak van de onderzoeken besproken en werden de aanpak en de te volgen stappen bepaald. Daarbij was er alle ruimte voor input van de zijde van de recreatieondernemers.

Sander de Wildt: “Je merkt aan alles dat Legitiem thuis is in die gemeentelijke belastingen en gewend is om op professionele wijze gegevens in het veld te verzamelen. Bovendien kunnen ze zich in ons verplaatsen. Ze weten wat we willen en hoe we het willen. Ik heb een webapplicatie aangeleverd gekregen met gedetailleerde informatie per recreatiepark en per recreatieobject al dan niet met overige vormen van bebouwing. Daar valt helemaal niets op aan te merken en alleen maar heel veel goeds van te zeggen.”

'Kwaliteit GBA duidelijk verbeterd'

De Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) is in ons land één van de twaalf officiële basisregistraties. Het op orde hebben van de GBA, het voormalige bevolkingsregister, is voor iedere gemeente van groot belang. Lelystad schakelde Legitiem in voor het controleren van ruim 600 inschrijvingen op adressen. "Omdat we informatie hadden dat de adresgegevens in de GBA niet klopten."

Welkom in de grootste en meest waterrijke gemeente van Nederland. Qua oppervlakte dan. Een groot deel van het IJsselmeer behoort namelijk tot Lelystad. Gekeken naar het aantal inwoners, ongeveer 74.000, is Lelystad, tevens de hoofdstad van de provincie Flevoland, slechts een middelgrote gemeente. De administratie van dat inwonersbestand (GBA) baarde Lelystad de afgelopen jaren zorgen. Steeds vaker kwamen er meldingen dat mensen die ergens stonden ingeschreven, niet meer op dat adres woonden.

"Dan moet je wat doen", zegt Janine Romeijn, teamleider Burgerzaken. "Het kan niet zo zijn dat mensen die liever onvindbaar zijn, bijvoorbeeld omdat ze schulden hebben, ook onvindbaar blijven."

Op zich zijn fouten in de GBA niets bijzonders. In 2009 leerde een onderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken dat bij 5% van de personen fouten zitten in de administratiegegevens. Janine Romeijn en Ben Bruin, hoofd van de afdeling Burgerzaken, hebben geen idee of dat percentage ook voor Lelystad opgaat. Wel willen ze weten of de informatie die ze beheren klopt. Een taak van Burgerzaken is om uit te zoeken waar personen verblijven die met onbekende bestemming zijn vertrokken. Buitendienstonderzoek levert een belangrijke bijdrage in de zoektocht naar deze burgers. In de afgelopen periode zijn door Legitiem-medewerkers zo'n 600 van dergelijke dossiers opgepakt.

Ben Bruin: "Als je van afnemers steeds vaker terugmeldingen krijgt dat dingen niet kloppen, is het tijd actie te ondernemen. In eerste instantie waren we van plan onze eigen buitendienst in te schakelen, maar daar was onvoldoende menskracht voor. Vervolgens kwamen we uit bij Legitiem. Omdat ze voor ons ook tot volle tevredenheid de hondenbelastingcontrole doen. De GBA-controle is een adressenonderzoek en in die zin is het ook een huis-aan-huis-controle. Legitiem is daar als geen ander in thuis."

Met de dossiers in de tas gingen de controleurs op pad. Door de hele gemeente werd aangebeld om te controleren of mensen die op een adres stonden ingeschreven daar ook nog woonden. Bewoners werd onder meer gevraagd naar de gezinssamenstelling en of er inwonenden waren. Bovendien werd tijdens de controlebezoeken onderzoek gedaan naar het nieuwe vestigingsadres van personen die op het betreffende adres stonden ingeschreven, maar daar niet langer bleken te wonen. Ook het omgekeerde werd in beeld gebracht: mensen die ergens woonden, maar niet op dat adres waren ingeschreven.

GBA: gemeentelijke boekhouding

De Gemeentelijke basisadministratie van persoonsgegevens (GBA) is de boekhouding van iedere gemeente. In de administratie zijn belangrijke persoonsgegevens opgenomen van alle inwoners, zoals familienaam, voornamen, geslacht, geboortedatum, nationaliteit, burgerlijke staat, adres, datum van vestiging in de gemeente en burgerservicenummer.

Gebruikers van de gegevens zijn niet alleen gemeenten, maar ook (semi)overheidsorganisaties als politie, belastingdienst, waterschap en pensioenfondsen. In totaal zijn er enkele honderden organisaties die op basis van hun publiekrechtelijke taken over de persoonsgegevens kunnen en mogen beschikken. Ook kunnen deelselecties worden verstrekt, bijvoorbeeld bij onderzoeken onder een bepaald deel van de bevolking. Afnemers hebben een terugmeldplicht. Dit betekent dat foutieve gegevens moeten worden gemeld bij de gemeente, zodat de GBA zoveel mogelijk up to date blijft.

Overigens kunnen burgers een verzoek tot geheimhouding indienen bij de gemeente om gegevens uit de GBA niet meer aan derden te verstrekken, tenzij van rechtswege noodzakelijk.

Janine Romeijn: "Je merkte aan alles dat Legitiem ervaring heeft met dit werk. Ze denken overal aan en de controleurs zijn hele rustige, veelal wat oudere mensen, die situaties goed kunnen inschatten. Ze gingen op ons verzoek vaak met z'n tweeën op pad, puur uit veiligheidsoverwegingen."

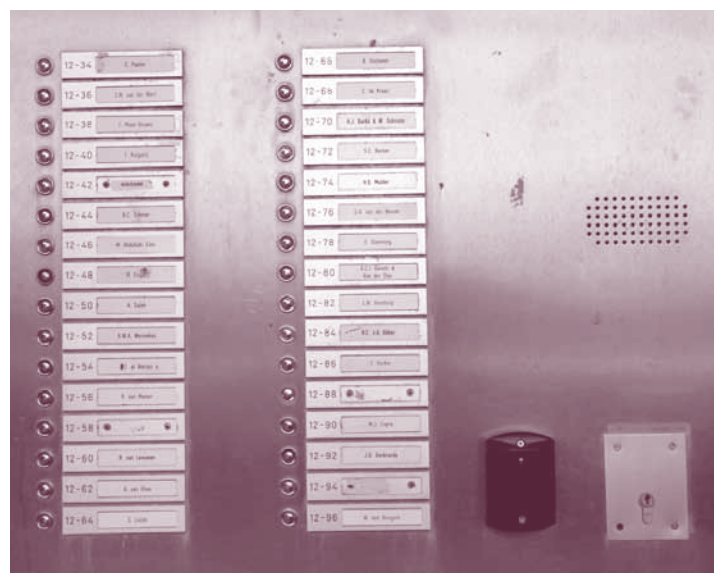
Ben Bruin: "Toen ze een tijdje bezig waren, kwamen er uit bepaalde circuits reacties op het onderzoek. Dat was precies onze bedoeling. Als gemeente hebben we met deze controle een duidelijk signaal afgegeven dat we bepaalde dingen niet accepteren."

De controleurs informeerde de gemeente Lelystad wekelijks over de bevindingen volgens een vooraf vastgestelde manier van rapporteren. De opdrachtgever voegde alle informatie over een persoon toe aan het dossier en op basis van het nieuwe totaalplaatje besloot de gemeente vervolgens iemands inschrijving te handhaven, tot stand te brengen, of over te gaan tot het uitschrijven van de betreffende persoon.

Janine: "In negen van de tien gevallen kwamen de controleurs daadwerkelijk met aanvullende informatie. Nieuwe gegevens waar we iets mee konden. In ongeveer 10% van de gevallen schoten we er weinig mee op. Het grote probleem bij zo'n controle is vaak dat je tegen de grenzen van iemands privacy aan loopt. De wetgeving staat veel niet toe en dat beperkt de zoekmogelijkheden."

Ondanks de beperkingen is Lelystad tevreden over het resultaat.

Ben Bruin: "De kwaliteit van onze GBA is duidelijk verbeterd en daar was het ons om te doen."

Themadag precario – en reclamebelasting

(2 FOLO punten)

Op 30 november aanstaande wordt in Utrecht opnieuw de themadag precario- en reclamebelasting georganiseerd. Centraal tijdens deze dag staat, al dan niet in combinatie met precario-belasting, de invoering en uitvoering van reclamebelasting. Daarbij wordt vanuit de theorieaansluiting gezocht bij de (lokale) praktijk en zullen zowel de mogelijkheden als de onmogelijkheden van beide heffingen worden behandeld.

Daarnaast wordt ruim aandacht besteed aan recente rechtspraak. Verder wordt ingezoomd op het praktisch en pragmatisch heffen van beide belastingen waardoor de perceptiekosten worden verlaagd. De themadag is bestemd voor iedereen die op het gebied van deze belastingen meer inzicht en kennis wil verwerven.

Als docenten treden op Edwin Borghols en Toine van Ierland.

Edwin Borghols is als fiscaaljuridisch adviseur en venoot werkzaam bij Van den Bosch & partners, Belastingadviseurs voor overheden. Toine van Ierland is directeur van Legitiem.

De themadag wordt verzorgd door de Academie Lokale Belastingen in Sliedrecht.

U kunt zich via de website www.lokbel.nl aanmelden.

Nadere informatie kunt u krijgen via 0184 – 499494 of via mail mail@lokbel.nl.

Voor inhoudelijke vragen over deze themadag kunt u contact opnemen met Edwin Borghols of Toine van Ierland via 0184 –490149.

Er is nog een beperkt aantal plaatsen beschikbaar.

Elvis Presley

Niemand thuis, maar wel een sticker op de deur met de afbeelding van een hond en de tekst: 'Hier woon ik'. Voor de controleur van Legitiem was dat voldoende reden aan te nemen dat op het betreffende adres een hond aanwezig is.

Hij maakte er een aantekening van en de gemeente stuurde korte tijd later keurig een aangifteformulier voor de hondenbelasting. Een paar dagen later hing de bewoner aan de telefoon. "Ik heb helemaal geen hond. Alleen die sticker.

Op de deur zit ook een sticker van Elvis Presley, maar die woont hier ook niet."

COLOFON

Teksten

Daan Appels

Foto's

Lia van Ierland fotografie
RECRON

Vormgeving / druk

Océ / OBS Arnhem

LEGITIEM BV
Florijnweg 11c
Postbus 11
6880 AA Velp
Telefoon: 026 38 40 566
Fax: 026 38 40 569
info@legitiem.nl
www.legitiem.nl

LEGITIEM
CONTROLE EN INVENTARISATIE